

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у жовтні 2022 року

(оглядова довідка за інтернет-ресурсами
матеріалами преси, інтернету та неопублікованими документами)

День захисників і захисниць України

До Дня захисників і захисниць України та 80-річчя УПА Український інститут національної пам'яті розпочав 10 жовтня інформаційну кампанію під гаслом «Боролись! Боремось! Поборемо!», покликану показати тяглість військових традицій та взаємозв'язок поколінь. Завершенням проєкту став онлайн-марафон «Голоси боротьби», який 14 жовтня провели Український інститут національної пам'яті разом із Національним музеєм Революції Гідності. У марафоні взяли участь історики та дослідники УПА І. Патриляк, М. Мірзаєва, М. Посівнич та О. Онишко. З передової російсько-української війни до ефіру долучилися соліст гурту «Тінь Сонця» С. Василюк і соліст гурту «Юркеш» Ю. Юрченко. У столиці цього дня відбулися меморіальні заходи, а також було організовано національно-патріотичні проєкти, мистецькі акції та тематичні виставки. Зокрема Національний музей історії України у Другій світовій війні представив експозицію «Музейний фронт», яку сформували знайдені військовими матеріали-свідчення російських воєнних злочинів. У виставковому центрі також презентовано мурал «Україна – щит Європи!», створений командою *MuralMarket* за мотивами ілюстрації Н. Тітова. На Софійській площі пройшла фотовиставка «Полк „Азов” – янголи Маріуполя», ініційована родинами загиблих воїнів. У Національному історико-архітектурному музеї «Київська фортеця» розгорнуто виставку артефактів із фондової збірки «Козацька слава невмируща», а в Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого – експозицію видань про історію виникнення козацтва в Україні, героїчну звитягу козаків. З нагоди свята Національна оперета представила концерт «З Україною в серці», Національний драмтеатр ім. І. Франка показав проєкт «Музи не мовчать», Київська опера презентувала симфонічну поему «Незламні», до якої увійшли музичні твори І. Закуса, а також вірші українських поетів, що стали реакцією на повномасштабне вторгнення. Муніципальна академічна чоловіча хорова капела ім. Л. М. Ревуцького виступила з концертом хорової музики «Достойно є» у храмі святого Василя Великого. Програму кінопоказів до Дня захисників і захисниць України склали добірка українських фільмів у межах ініціативи «Кіно заради Перемоги» (Національний музей народної архітектури та побуту України), стрічка «Тримай біля серця» режисера

В. Шалиги, присвячена подіям АТО (столичні муніципальні кінотеатри) та цикл вітчизняних патріотичних картин (платформа *Megogo*).

Загальні питання

7 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська» відбулося нагородження переможців першої Національної премії «Скарб нації – 2022», започаткованої українською громадською організацією «Оберіг людства». У семи номінаціях відзначено видатних особистостей незалежної України, які своїми досягненнями формують позитивний імідж держави у світі. Переможців визначили самі українці онлайн голосуванням. Зокрема у номінації «Культура» лауреатами премії стали: н. х. України І. Марчук, н. а. України Н. Матвієнко, композитор та піаніст-віртуоз Є. Хмара, народна майстриня О. Угнівенко, амбасадорка української культури С. Безверха. Спеціальними нагородами за вагомий внесок в розбудову України, її розвиток та захист суверенітету було нагороджено провідного фахівця в галузі архітектури, реставрації, будівництва, практика пам'яткоохоронної та музейної справи Н. Куковальську та директора-розпорядника Національного заслуженого академічного українського народного хору ім. Г. Г. Верьовки І. Куриліву. Урочистий захід проведено за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Національного заповідника «Софія Київська», а також низки вітчизняних благодійних і культурних організацій.

Премію імені Василя Стуса здобув український журналіст і письменник, оглядач «Радіо Свобода» В. Портников. Автору було вручено статуетку, розроблену дизайнером Д. Покрасьоном і скульптором С. Кадочниковим. Організатори премії – Український ПЕН, Києво-Могилянська бізнес-школа та видавництво «Дух і Літера». З 1989 року нею нагороджують літераторів, митців, режисерів, музикантів, культурних менеджерів за внесок в українську культуру та стійкість громадянської позиції.

Лауреатом премії імені В'ячеслава Чорновола за найкращу публіцистичну роботу в галузі журналістики став доцент кафедри української преси факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка, письменник, публіцист, шеф-редактор журналу «Універсум» О. Романчук за книгу публіцистики воєнного часу «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи». Загалом на здобуття премії до Держкомтелерадіо України нині надійшло 15 творів, серед яких – книги, газетні публікації, радіотвори та документальний фільм.

На Житомирщині визначено лауреатів Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка. За заслуги у розвитку національної духовної культури, утвердження української державності, міжнаціональної та міжконфесійної злагоди цього року відзначено Я. Черногуз та С. Татчина («Література»), Т. Компаніченка («Мистецтво»), В. Мойсієнка («Освіта»), І. Патриляка («Наука») та М. Голомшу («Громадська, політична та духовна діяльність»). Премію започатковано 1994 року Всеукраїнським товариством Івана Огієнка, Житомирською обласною радою, Національною спілкою письменників України, Всеукраїнським товариством «Просвіта» імені Тараса Шевченка, Національною академією мистецтв України.

Міжнародну мистецьку премію імені Сергія Васильківського за 2022 рік отримали: поет, мистецтвознавець Е. Міляр із Києва (за видатну творчу діяльність), художник І. Роп'яник з Івано-Франківська (за вагомий мистецький доробок), художник Ю. Бандера зі Стрия Львівської області (за творче примноження краси рідного краю та збагачення духовного світу), а також закордонні художники, письменники, журналісти, громадські діячі, які популяризують мистецтво. Нагороду заснували громадська організація «Чумацький віз» із Волині та об'єднання українських літераторів «Криниця» із Придесення з метою вшанування українського живописця С. Васильківського та популяризації творчості українських митців.

Вшанування пам'яті

1 жовтня у Києві на території Державного історико-меморіального Лук'янівського заповідника з ініціативи кримських українців встановлено пам'ятник на місці поховання Павла Горянського – лідера Крайової української ради у Криму в 1919–1920 роках, консула УНР в Криму, літератора, науковця. Автор проєкту – скульптор В. Корень.

16 жовтня у Рівному відкрито пам'ятний знак українцям, які зазнали масових репресій тоталітарного сталінського режиму. Творчий задум втілила в життя група істориків та скульпторів під керівництвом А. Жив'юка та П. Подольця.

Інформаційна безпека України

6 жовтня у Києві на Контрактовій площі відкрито інтерактивний лабіринт «Не віррр – перевіррр» для підвищення рівня медіаграмотності. Відвідувачі можуть тут отримати практичні знання та навички безпеки в інформаційному просторі за допомогою різних реальних сценаріїв. Крім того, 27 жовтня в межах Національного проєкту «Фільтр» відбувся перший Національний тест із медіаграмотності на рівень стійкості до пропаганди та маніпуляцій. У тестуванні взяло участь понад 32 тисячі людей. Проєкти реалізуються Міністерством культури та інформаційної політики України разом із програмою *USAID* «Мріємо та діємо», яка втілюється Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (*IREX*).

Благодійність

Міністерство культури та інформаційної політики України створило 3D-тур Історико-краєзнавчим музеєм у селищі Іванків на Київщині, який було зруйновано під час російського вторгнення в Україну. Серед іншого, у ньому зберігалася колекція картин художниці Марії Примаченко. Нині в межах проєкту «Збережіть українську культуру» триває збір коштів на відновлення музею.

Освітня платформа *Projector* представила новий відеокурс, присвячений київському модернізму. Виручені кошти буде перераховано до спеціальних фондів на відновлення культурних установ Києва, які постраждали через російські ракетні обстріли 10 жовтня. Цього дня пошкоджень зазнали Національний музей мистецтв ім. Б. та В. Ханенків, Національний музей Тараса Шевченка, Націона-

льний музей «Київська картинна галерея», Музей історії міста Києва, Національна філармонія України, Наукова бібліотека імені Михайла Максимовича КНУ ім. Тараса Шевченка та інші заклади. Кураторами відеокурсу виступили дослідник історії архітектури С. Широчин та мистецтвознавиця Є. Моляр.

У Києві стартував благодійний освітній проєкт «Гуманітарна допомога» від інтернет-медіа *Platfor.ma* та Української біржі благодійності. В межах цієї ініціативи серію освітніх лекцій про українську культуру проведуть науковці, блогери, викладачі та експерти з гуманітарних питань. Головна мета – зібрати кошти для благодійних організацій: «Солом'янські котики», «Діти героїв», «Центр соціальних проєктів майбутнього», «Серця майбутнього» та *Let's Help*. 26 жовтня першою подією проєкту став виступ блогера, філолога, письменника та співавтора каналу «Твоя підпільна гуманітарка» О. Українця на тему «Пошуки «правильної української»: війна, медіапростір і середовище».

20 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська» розпочато благодійний мистецький проєкт «Ковчег», ініційований фондом «Зірка». Виставку в галереї «Хлібня» склали дев'ять персональних експозицій сучасних українських митців – В. Кулеби-Барінової, О. Мельника, О. Потапенка, І. Пантелемонової, Н. Мартиненко, А. Котлярчука, М. Луніва, І. Романка та М. Жулінського. Частину коштів від продажу картин буде спрямовано на допомогу людям, котрі постраждали від війни.

14 жовтня на закритій нині станції метро «Майдан Незалежності» в Києві презентовано проєкт «АртБроня», організатором якого став волонтерський рух *Ukraine for Heroes*. В межах акції українські митці Т. Сільваші, Н. Білик, П. Бевза, А. Блудов, Ю. Вакуленко, О. Сай, С. Ратошнюк, А. Логов, Л. Колодницький створили артоб'єкти з броні, щоб на виручені кошти забезпечити новими плитами захисників України.

8–21 жовтня у столичному артпросторі *Squat 17b* пройшла благодійна виставка графіки «Сяйво всередині». На аукціон було виставлено роботи ілюстраторів об'єднання «ВМІЮ» – А. Чумак, К. Прусенко, О. Дубровіної, Н. Любич, І. Пилипенко, Є. Пружнік, Я. Борути. Зібрані кошти адресовано волонтерському штабу «Згряя».

Центральний універмаг, що на київському Хрещатику, представив першу благодійну колекцію сувенірної продукції з традиційними мотивами. Її створено разом із Національним центром народної культури «Музей Івана Гончара» за підтримки глобальної ініціативи *UNITED24*. Увесь прибуток від продажу сувенірів буде спрямовано на збереження колекції Музею Івана Гончара та відбудову України.

2 жовтня об'єднання діджеїв і музикантів *VERTUHA* разом із ініціативою *Repair Together* провели благодійну вечірку в клубі *Closer* у Києві. Внески відвідувачів перераховано у фонд підтримки митців на фронті *Musicians Defend Ukraine*.

Видавець І. Малкович передав у Благодійний фонд Сергія Притули десять книжок Л. Костенко, що вийшли друком у Видавництві «Абабагаламага». Серед них – історичний роман у віршах «Маруся Чурай», прозовий роман «Записки

українського самашедшого» та збірка «Триста поезій». Протягом 6–7 жовтня книги з автографом письменниці було розіграно на благодійному аукціоні. Виручені близько 4 мільйонів гривень підуть на потреби української армії.

1 та 2 жовтня у Кропивницькому відбувся благодійний історичний фестиваль *LEGIO Historica*. Локаціями для подій стали Обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського та простір «Атмосфера Мир 2.0». У програмі – лекції, воркшопи, кіноперегляди, екскурсії, а також дискусії на теми деколонізації, протидії російським історичним фейкам, осмислення досвіду окупації тощо. Зібрані кошти організатори спрямують на допомогу мешканцям Херсонщини, що залишаються на тимчасово окупованих територіях. Благодійний фестиваль реалізовано в межах проєкту «Сприяння громадському активізму у Південній Україні», що реалізується ГО «Центр близькосхідних досліджень».

14 жовтня у львівському Центрі архітектури, дизайну та урбаністики «Порохова вежа» презентовано виставку мистецьких робіт «Херсонщина – це Україна». Головна мета – підтримати окуповані регіони та відбудову зруйнованих культурних пам'яток. Благодійну виставку склали близько 60 картин та ілюстрацій художників із різних міст, які можна буде згодом придбати на аукціонах. Експозицію вже побачили мешканці Умані, Одеси та Кривого Рогу (Дніпропетровська обл.).

25 жовтня у Львові Національна академічна чоловіча хорова капела «Дударик» дала черговий благодійний концерт «Дударик і Друзі», дохід від якого буде спрямовано на придбання безпілотного літального апарату для 24-ї окремої механізованої бригади імені короля Данила. Разом із хористами на сцені львівського Національного академічного українського драматичного театру ім. М. Заньковецької виступили С. Чубай, О. Онещак, Н. Рибка-Пархоменко, М. Береза, О. Люта, Ю. Йосифович, У. Горбачевська, В. Боднар, М. Онещак.

8 жовтня у Луцьку проведено благодійний захід «Вечір у будинку Голованів», ініційований БФ «ТурботаPro». Мета – привернути увагу до будинку Миколи Голованя, а також зібрати кошти на його реставрацію та створення музею пам'яті скульптора. Дійство відбулось у форматі аукціону, лоти для якого презентували митці, а також вітчизняні бренди.

11 жовтня в артгалереї «Луцьк» розпочала діяти благодійна виставка картин «Заради миру». Впродовж місяця представлені творчі роботи викладачів Луцької художньої школи можна було придбати на так званому «тихому аукціоні». Виручені від продажу кошти підуть на потреби ЗСУ.

27 жовтня у Хмельницькому обласному художньому музеї стартував вернісаж театрального художника М. Ніколаєва «Уся справа – в капелюсі». 70 робіт різного періоду – живопис, ескізи, макети, автор виставив на продаж, аби допомогти військовим придбати дрони.

28 та 29 жовтня в Івано-Франківському краєзнавчому музеї пройшла благодійна виставка-продаж гончарних виробів «Мистецтво заради життя». Акцію, яку організував художник, боєць ЗСУ В. Владковський задля допомоги важкокулеметному взводу 72 ОМБР ім. Чорних Запорожців, підтримали майстри зі всієї України.

Харківський художній музей презентував *NFT*-колекцію художніх творів «Мистецтво без кордонів». На аукціон виставлено п'ятнадцять цифрових копій картин А. Дюрера, Георга Якоба Йоганна ван Оса, І. Айвазовського, Сімона де Влігера та інших художників із музейного фонду. Усі кошти буде спрямовано на відновлення діяльності музею, пошкодженого після ворожого обстрілу.

10 жовтня Рівненський обласний український музично-драматичний театр провів благодійну виставу з метою підтримки Миколаївського академічного художнього драматичного театру, що постраждав від вибухової хвилі 22 вересня. Актори зіграли музичну комедію «Господиня заїзду» за К. Гольдони.

Театр

Цього місяця у столиці відбулися такі театральні прем'єри: «Травіата» Джузеппе Верді у сучасній версії А. Солов'яненка (Національна опера України); «Переклади» за п'єсою Б. Фріл (Національний академічний драматичний театр імені Лесі Українки); «Осінній блюз» за мотивами кіносценарію І. Бергмана «Осіння соната» (Київський національний академічний «Молодий театр»); «Марлені» за однойменною п'єсою Т. Дорна та «Емігранти» за п'єсою С. Мрожека (Київський академічний драматичний театр на Подолі); «Я, війна і пластикова граната» за п'єсою Н. Захоженко (Київський академічний театр на Печерську).

Херсонський обласний музично-драматичний театр ім. М. Куліша презентував у Києві нову виставу про окупацію «Лишатися (не) можна...» у постановці режисера Є. Резніченка. Спектакль можна було подивитися 14 жовтня на сцені Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» та 16 жовтня на «Новій сцені» Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки.

8 і 9 жовтня у столичному Національному центрі театрального мистецтва ім. Леся Курбаса відбувся вже третій етап сценічних читок «Україна. Війна. Тексти», які започатковано у травні Національною спілкою театральних діячів України та *ProEnglish Theatre*. Цього разу представлено вісім нових українських п'єс воєнного часу, постановку яких здійснили режисери з Великої Британії, Шотландії, Індії, Австралії та України. Серед них – поетична вистава «Від (ро)дження» (*ProEnglish Theatre*), а також театралізовані читки сучасних драматичних творів «Браковані» І. Феофанової, «Стукіт у двері» І. Білиця, «Переправа через річку Кальміус» В. Сердюка, «Люби мене не покинь» О. Анненко. 29 та 30 жовтня у Центрі Леся Курбаса пройшла прем'єра вистави англійською мовою «Наївно. Супер» за романом Ерленда Лу.

6–9 жовтня у Кам'янці-Подільському на Хмельниччині тривав VIII Всеукраїнський театральний фестиваль «Комора». Загалом в очному та заочному форматах свої творчі роботи представили 23 театральні формації з різних міст України. Серед переможців: Незалежний музичний театр «ArtRazom» із Києва («Найкраща музична вистава» – «Ведмідь» І. Губаренко); Чернівецький народний театр «Темп» разом із театальною студією Школи сценічного мистецтва «Great Stage» («Найкращий перформанс» і «Найкраще пластичне вирішення» – «Вибір»

за мотивами роману О. Уальда); Народний театр «Тандем» із Кам'янця-Подільського («Найкраща комедія» – «Моя парижанка» за п'єсою Р. Ламуре); Київський театр «VERITAS» разом із НЦТМ ім. Леся Курбаса («Найкраща вистава сучасної тематики» – «В очікуванні світанку. Листи кохання» О. Кравченко); Театр щирих непрофесійних акторів із Києва («Найкращий акторський ансамбль» та «Виразність візуального образу» – «Crucifixus» за новелою М. Хвильового «Сентиментальна історія»); Театр української традиції «Дзеркало» з Києва («Найкращий акторський дует» та «Художнє оформлення вистави» – «Мавка. Таємниці “Лісової пісні”» за В. Петранюка).

6–11 жовтня у Львові відбулися дні «Золотого лева». Традиційний міжнародний театральний фестиваль через війну змінив формат і запропонував аудиторії лише сценічні події під гаслом «Зігрій солдата взимку». Всі кошти з продажу квитків буде спрямовано на підтримку ЗСУ, зокрема 68-ї окремої Єгерської бригади ім. Олекси Довбуша. Глядачам представлено постановки з репертуару театру «Воскресіння» та вистави-рефлексії воєнного часу від львівських театрів. Свої роботи показали також Чернігівський обласний молодіжний театр, харківський театр «Публіцист» і *Project Art Theatre* з Канади. До програми фестивалю було включено: презентацію аудіозбірки «Пісня Пісень» за участі авторки Б. Матіяш, виставку картин українського художника І. Гавришкевича в поєднанні з театральною інсталяцією «Україна понад усе!», сучасне фолк-нуар шоу від українсько-канадського гурту *Balaklava Blues*.

1 жовтня в межах VII Міжнародного фестивалю мистецтв «Оксамитовий сезон в Одеській опері» відбувся Гала-концерт класичної музики «День Народження Перлини», присвячений 135-й річниці відкриття будівлі Одеської опери, а також відкрито експозицію «THE ART OF VICTORY» про діяльність театру з перших днів повномасштабної війни.

1–4 жовтня в Ужгороді пройшов відкритий дистанційний Міжнародний фестиваль театрів для дітей «Інтерлялька – 2022». Учасниками заходу стали сімнадцять українських і закордонних колективів, серед яких театри з Івано-Франківська, Львова, Рівного, Тернополя, Полтави, Дніпра, Києва та Ужгорода. Найкращою виставою (Гран-прі) визнано «Захмарну леді» Київського муніципального академічного театру ляльок на лівому березі Дніпра (режисер Р. Неупокоев).

27 жовтня у Кропивницькому академічному обласному українському музично-драматичному театрі з нагоди його 140-річчя презентовано прем'єру сучасної вистави «Бондарівна» І. Карпенка-Карого у постановці режисера Херсонського драмтеатру ім. М Куліша С. Павлюка. Перед спектаклем публіка мала нагоду познайомитися з творчістю гурту «Давай-ва» й етнопроекту «Баба Єлька». Ювілею першого українського професійного театру художник-мураліст О. Брітцев присвятив стінопис «Корифей Марко» у центрі Кропивницького.

9 жовтня Закарпатський академічний обласний український музично-драматичний театр імені братів Шерегіїв відкрив новий театральний сезон прем'єрою «Привиди маєтку Рейвенскрофт» Д. Нігро. Також драмтеатр започаткував серію літературно-театральних перформансів, що базуються на творчості

закарпатських письменників. В межах цього проєкту з. а. України В. Шершун здійснив постановку «Танця блукаючого вогню» за поезією Д. Кремінія.

Херсонський академічний театр ляльок розпочав новий сезон у Коломиї на Івано-Франківщині. Дитяча вистава «Дуже невихований кіт» стала символічним проєктом херсонських акторів, Коломийського академічного обласного українського драматичного театру ім. І. Озаркевича, який дав прихисток колегам і можливість творити, та Рівненського академічного обласного театру ляльок, що поділився декораціями й ляльками.

Вітчизняні театри презентували прем'єри таких вистав, як «Львівське танго» за п'єсою А. Бондаренка (Львівський національний академічний український драматичний театр імені Марії Заньковецької); «Всупереч» за Ю. Ран (Дніпровський академічний театр драми та комедії); «Проста українська скіфська баба» за романом Т. Горіха-Зерня «Доця» (Миколаївський академічний художній драматичний театр); «Синдром уцілілого» за драматичною поемою А. Бондаренка (луцький незалежний театр «ГаРМІдЕр»).

Музика

2 жовтня *Liatoshynskyi Capella: Orchestra* під керівництвом Б. Пліша представила у Національній філармонії України в Києві концертну програму, присвячену 80-річчю українського композитора Є. Станковича. Музиканти виконали камерні симфонії ювіляра: Третю для флейти-соло та одинадцяти струнних інструментів, Шосту «Тривоги осінніх днів...» та Дев'яту «Quid pro quo». Солістами виступили Р. Лопатинський (фортепіано), Т. Рой-Гінда (флейта), Д. Таран (валторна). 7 жовтня у Національній філармонії України пролунав заключний концерт п'ятого фестивалю класичної музики «Mariupol Classic». Симфонічний філармонійний оркестр під керівництвом М. Дядюри та Маріупольський камерний оркестр «Ренесанс» під керівництвом В. Крячка презентували твори українських та світових композиторів, зокрема, прем'єру – «Реквієм. Посвята місту Маріуполю» З. Алмаші. Цього року за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України фестивальні концерти відбулись у філармоніях польського Гданська, Львова, Івано-Франківська, Вінниці та Києва.

1–10 жовтня під егідою Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика пройшов XXVIII Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти». Усі події фестивалю транслювалися онлайн. Під гаслом «Україна – 2022. Музи не мовчать» форум традиційно об'єднав у програмі новітні зразки музики ХХ–ХХІ століть, презентуючи музичній спільноті України та світу зокрема майстерність виконавців, що залишаються в Україні впродовж повномасштабного російського вторгнення. Прозвучали твори М. Скорика, Б. Лятошинського, В. Барвінського, В. Сильвестрова, Є. Станковича, Є. Петриченка, Б. Фроляк та інших українських композиторів. Завершальний концерт «Постлюдія» через масові авіаудари агресора Росії було перенесено на 18 жовтня.

1 жовтня український фестиваль класичної музики *LvivMozArt* та Міжнародний фонд «Mozarteum» презентували прем'єру документального фільму «Львів – Зальцбург: Моцарт для солідарності». Наразі його можна переглянути

на ютуб-каналі *LvivMozArt*. Ініціаторкою та авторкою проєкту виступила художня керівниця і співзасновниця фестивалю *LvivMozArt*, головна диригентка Молодіжного симфонічного оркестру України *YSOU* О. Линів. Учасники – піаніст А. Баришевський, скрипаль А. Мурза, сопрано Ю. Ткаченко та інші. У музичному фільмі можна почути особливий репертуар, створений дві сотні років тому. Твори Ф. К. Моцарта, його учениці Ю. фон Кавалькабо, Р. Шумана вперше прозвучали на оригінальних інструментах родини Моцартів. Також цикл доповнено музикою сучасних українських композиторів Б. Сегіна та В. Сильвестрова. В межах проєкту за реквізитами ГО «Культурна платформа» триває збір пожертви на підтримку реконструкції Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського, постраждалого від російського вторгнення.

14 жовтня у Рівному відбувся Міжнародний етнічний фестиваль «ЛіраФест – 2022», який уже вдев'яте об'єднав лірників, кобзарів, бандуристів, фольклорні колективи з різних регіонів України. Упродовж дня було розгорнуто різні фестивальні локації – на Майдані Незалежності (фестиваль із нагоди 80-річчя УПА), в етносаду КЗ «Рівненський обласний центр народної творчості» (свято «Лірницька Покрова»), в Залі камерної та органної музики обласної філармонії (концерт «Музика-зброя» та виставковий проєкт М. Бендюка «Ніл Хасевич – головний художник УПА»). Під час заходів разом із волонтерським центром *UA.HELP* проведено збір коштів на підтримку 43-ї артилерійської бригади.

Лауреатом премії імені Віктора Косенка, що присуджується за непересічні досягнення у галузі професійної музичної творчості для дітей та юнацтва, став композитор Б. Кривопуст.

Візуальні мистецтва

28 жовтня у Центральному будинку художника в Києві вже вп'яте стартувала Трієнале сценографії імені Даниїла Лідера. До експозиції увійшли роботи театральних художників з різних міст України: макети, театральні костюми, ескізи декорацій і костюмів, афіші, відеопрезентації. Значну частину виставки склали роботи київських сценографів. Зокрема представлено костюми до комедії «Позичте тенора» (Театр юного глядача на Липках), макети сценографії до «Комедії на руїнах» і «Крума» та фотографії вистав «Три товариші» й «Касандра» (Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка), ескізи костюмів спектаклю «Момент» (Національний академічний Молодий театр).

18 жовтня у Києві відкрито виставку плакатів і дитячих малюнків за результатами конкурсу «Країна сама себе не зробить!» від громадської організації «Центр спільних дій». Креативні постери найкращих робіт можна було побачити у столичних парках «Наталка», «Совки», «Відрадний», імені М. Рильського, на проспекті В. Маяковського, біля Національної опери України, у *Vcentri HUB* Голосіївського та Оболонського районів. Загалом у конкурсі взяло участь понад 300 авторів з різних міст України. Переможців обрало журі у складі акторки І. Вітовської, громадської діячки Я. Гресь, ілюстратора О. Грехова, інфографістки Н. Кальм, кулінара Є. Клопотенка, музиканта І. Марунича, волонтера С. Притули та політичної діячки О. Сироїд.

У столичних музеях й інших мистецьких просторах відкрито виставки: «Воїни світла» – великоформатні картини М. Вітика про історичні події в Україні у 2013–2015 роках, «Сіль війни» – сучасні документальні фотознімки А. Котлярчука (Національний музей «Київська картинна галерея»); «... І підіймайся!» до 300-річчя Г. Сковороди – твори українських митців А. Криволапа, А. Савадова, В. Сидоренка, М. Кривенка, Н. Білика, О. Тістола, О. Клименка, О. Сухоліта, П. Бевзи, Т. Сільваші, «CONNECTION» – живопис й артоб'єкти І. Коновалова (галерея мистецтв «Лавра»); «Одне з одним. Просторові діалоги» – перша експозиція нового виставкового циклу, присвячена творчості художниць І. Леві й Т. Турлюн (Лабораторія сучасного мистецтва «Мала галерея Мистецького арсеналу»); «Наживо» – картини київських художниць Н. Кохаль, О. Толкачової та Г. Цариковської (Художня галерея «Митець»); «Уламки Сонця» – абстрактні графічні та живописні роботи А. Логова (артцентр Павла Гудімова «Я Галерея»); «МҮРН. Миколаївська молода фотографія» – світлини авторів миколаївської школи концептуальної й артфотографії («Dumchuk Gallery»); «Без назви» – абстрактний живопис одеського художника В. Цюпка (ЦСМ «Білий Світ»); «Alter Ego» – твори художника О. Малиха та майстра Г. Чугая (галерея сучасного мистецтва «Imagine Point»); «Червоне» – живопис Г. Богачук («Avangarden gallery»); «Козацькому роду нема переводу» – графіка та карикатури О. Кустовського (Музей Гетьманства); «Херсонський щоденник» – фотоколажі М. Рая (Будинок кіно); «ДХК 2.0» від ініціативи *Dveryki* – листівки-рефлексії на тему дверей харківських художників й ілюстраторів («Octo Tower»); «Незламні» – світлини 35 сучасних фотохудожників, серед яких А. Дубчак, Б. Бухман, С. Задоровська, Д. Козацький, М. Слобожан, К. Сова та ін. (артпростір Київської бібліотеки ім. М. Голя).

7 жовтня на Хмельниччині відбувся пленер за участі подільських художників і митців-переселенців з Донеччини О. Мельникової, О. Дашивець, О. Чорного та А. Кутани. Захід проведено на території парково-садового комплексу XVIII століття в селі Маліївці Дунаєвецького району. Організаторами виступили Хмельницький обласний художній музей, Малієвецький обласний історико-культурний музей і Донецький обласний художній музей (Краматорськ), в яких зберігатимуться створені авторами роботи.

8 жовтня у Музеї історії міста Дніпра стартував виставковий проєкт «Укриття», присвячений українським містам, постраждалим від агресії російських терористів. «Укриття. Маріуполь» стала першою виставкою циклу. У просторі підвального приміщення музею представлено інсталяції перебування мешканців приазовського міста у сховищах. Зокрема відтворено атмосферу металургійного заводу «Азовсталь». Експозицію супроводжують фотографії Д. Козацького.

18 жовтня в Івано-Франківську розпочала роботу нова мобільна виставка «Маріуполь. Де ти?» у пам'ять про втрачені життя маленьких маріупольців. В експозиції – портрети загиблих діток, а також світлини міста до та після російських обстрілів. Чимало знімків для проєкту надав Є. Сосновський (зокрема «Ма-

ріупольський щоденник» п'ятирічного Єгора, який разом із фотографом перебував в окупації). Проєкт подорожуватиме різними містами України, зокрема, 26 жовтня виставку було відкрито у МВЦ «Музей історії міста Києва».

14 жовтня у Рівному в міському будинку культури стартував вже традиційний Міжнародний салон художньої фотографії «ФотOVERнісаж на Покрову», до якого долучилося пів сотні митців із одинадцяти країн. Цього року тема фотOVERнісажу лише одна – «Війна в Україні. Світ проти війни в Україні». На світлинах українських учасників – наслідки обстрілів, сюжети з передової. Тематика закордонних авторів – акції на підтримку України.

У містах України розгорнуто також експозиції: «Шелест» – інсталяції, скульптури, фотографії, відео та лендарт С. Якуніна (Львівський муніципальний мистецький центр); «Все ще людина» – керамічні скульптури Г. Друль (львівська галерея «Зелена канапа»); «Невловимий птах» до ювілею Г. Сковороди – живопис і графіка 75 авторів з усіх куточків України (Полтавський художній музеї імені Миколи Ярошенка); «Буча: Втрачений рай» – живопис волинського художника Е. Бельського та фотографії О. Заклецького (Музей сучасного українського мистецтва Корсаків); живопису, скульптур і кераміки І. Хом'яка (галерея культурно-мистецького центру «Красне» у Луцьку); картин Н. Герусової (Закарпатський обласний музей народної архітектури та побуту); «Від сирени до сирени» – графіка М. Теліженка (Черкаський обласний краєзнавчий музей); «Зброя культури» – фрагменти зброї, перетворені митцями на артоб'єкти (Запорізький краєзнавчий музей); «Миттевості та миті» – картини А. Навроцької у техніках живопису, графіки, батика, вітража, вишивки (Нововолинський міський історичний музей, Волинська область).

Музейна справа. Охорона культурної спадщини

20 жовтня у Києві в Скарбниці Національного музею історії України відкрито виставку сучасних ювелірних творів під назвою «Україна, яка бореться». Митці-ювеліри передали для проєкту близько пів сотні виробів у традиційних та експериментальних техніках. Серед них такі прикраси, як каблучки «Контрольний» Ю. Плеханова та «Діамант волі» М. Брезінського, підвісок «Нептун і російський військовий корабель» О. Сидорець, брошка «Місто, якого більше немає» О. Комісарової, сережки «Мрія» Ю. Руденок, К. Тележинської, А. Теплякової. Виставка відбулася в межах першого міжнародного фестивалю «Прикраси у відеороликах», організованого німецьким журналом про ювелірне мистецтво *SMCK Magazine*. Особливими гостями цього заходу стали вісім українських ювелірів, які записали відео про життя та творчість у зоні бойових дій. Ролики учасників фестивалю можна подивитися на київській виставці.

Крім того, 31 жовтня у Скарбниці стартував спільний із ГО «Алем» проєкт про культуру Криму «MIRAS. Спадщина». В експозиції вперше представлено найбільшу на материковій частині України колекцію предметів кримськотатарського ювелірного мистецтва та побуту XIX – початку XX століть. Зокрема тут можна побачити срібні к'ушаки (жіночі пояси) та топеліки (навершя жіночих го-

ловних уборів), срібні футляри для Корану та чоловічі амулети, посуд для кавування, традиційний одяг кримських татар, зразки вишивки золотом. В окремому залі експоновано літографії про Крим із альбому Ф. Гросса. Партнери проєкту – Національний музей українського декоративного мистецтва, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, дизайнерка українського етнічного одягу О. Дідик, колекціонери Е. Аджієва, В. Прололовський, Е. Сеїт-Аметова.

29 жовтня у столичному Національному музеї Тараса Шевченка платформа «Єднання» презентувала виставкий проєкт «Батьківська хата. Перехрестя покоління», присвячений українським традиційним ремеслам. Її складовими стали: експозиція сучасного іконопису художника В. Кравчука «Віра-зброя» (на ящиках з-під патронів); виставка килимів буковинської майстрині народної творчості В. Китайгородської; фотопроект «Від лялі до кралі» С. Задоровської; колекція авторських ляльок народної майстрині О. Сухоцької; писанки О. Ровецької та художні панно М. Сацури; колекція старосвітських музичних інструментів (кобзи та бандури) від Київського кобзарського цеху; реконструкції народних прикрас від майстерні українського золотарства «ВидимоНевидимо» та її керівника, етнолог А. Паславського.

6 жовтня у столичному Національному музеї українського народного декоративного мистецтва розпочала роботу нова експозиція «Козак Мамай – душа правдива». До неї увійшло близько 20 творів кераміки, художнього скла, різьблення на дереві, соломки, декоративного розпису, витинанки, батику з колекції музею із зображенням уславленого героя Козака Мамає в авторській інтерпретації О. Міловорова, Є. Миронової, А. Пушкарьова, О. Машкевича, П. Печорного та інших авторів. Атмосферу козацької доби на виставці створили раритетні речі XVIII століття: люльки, порохівниці, кресало, пояс, музичний інструмент торбан тощо. 19 жовтня у музеї презентовано проєкт до 100-річчя від дня народження н. х. України, майстра художнього ткацтва Сергія Нечипоренка. У показі – близько пів сотні розробок митця, що випускалися на провідних підприємствах художньої промисловості України. Серед них – плахтові тканини, ткани кролевецькі рушники, декоративні панно, краватки. Представлено також акварелі (ескізи) з родинного архіву художника.

3 жовтня у Національному заповіднику «Софія Київська» відкрито виставку «Микола Холостенко. Архітектор, реставратор, історик архітектури». У залі Брами Заборовського можна було побачити архітектурну графіку, рідкісні світлини та документи з фондів заповідника, що розкривають багатогранну творчість зодчого та дослідника сакральних пам'яток України.

22 жовтня Музейно-виставковий центр «Музей історії міста Києва» розгорнув виставковий проєкт «Віктор Зарецький. Графіка. Ретроспектива». Для експозиції обрано понад 90 графічних творів В. Зарецького із приватної колекції О. Василенка, що формувалася протягом кількох десятиліть. У збірці – роботи художника різних жанрів: портрет, пейзаж, анімалістика та жанрові сцени.

12 жовтня у приміщенні Книжкової палати України імені Івана Федорова в Києві представлено експозицію «Григорій Сковорода у друкованих виданнях України: 300-річчю від дня народження мислителя присвячується», яку склали

понад дві сотні експонатів: книги, журнали, автореферати, ноти, зокрема, видання часів Української національно-демократичної революції (1917–1921), що зберігаються у Спецфонді архівного книгосховища. Організаторами заходу виступили Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова», Інститут літератури імені Тараса Шевченка НАНУ, Київська духовна академія.

5 жовтня у столичному Будинку-музеї Миколи Лисенка проведено урочистий захід з нагоди 100-ї річниці прем'єри в США композиції М. Лисенка «Щедрик». Вперше в Україні відбулось програвання платівки з нью-йоркським записом пісні (Brunswick, 1922 р.). Також під час заходу продемонстровано оригінал партитури *Carol of the Bells* (Нью-Йорк, Carl Fischer Music, 1936 р.) та ноти англomовної версії «Щедрика» – пісні *The Bluebirds* (Нью-Йорк, Witmark and Sons, 1933 рік). Матеріали для тимчасового експонування у Києві передав колекціонер і дослідник А. Паладійчук.

26 жовтня у Києві відбулася міжнародна науково-практична конференція «Культурна спадщина в умовах війни: захист, збереження та реставрація». Організаторами виступили Департамент охорони культурної спадщини КМДА, Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій, ГО «Альянс реставраторів історичних будівель України». Одним із важливих рішень учасників конференції стало створення експертної групи з захисту культурної спадщини у складі правозахисників, архітекторів, реставраторів, археологів, представників громадськості.

29 жовтня Національний музей імені Андрея Шептицького у Львові представив на платформі *V-Art* колекцію «Альтернативні виміри», яка складається з цифрових версій 26 класичних і сучасних робіт українських та європейських митців, що зберігаються у фондах музею. Серед них, зокрема, твори італійських художників XVII–XVIII століть, українські народні гравюри в техніці деревориту XVIII–XX століть, офорти Рембрандта ван Рейна та ін. Кошти, виручені з продажу *NFT*-робіт, буде спрямовано на відбудову українських музеїв, зруйнованих під час російського вторгнення, а також на посилення системи безпеки львівського музею, подальше оцифрування фондів і підтримку функціонування інституції.

21 жовтня в Національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця» у Батурині Чернігівської області до 350-річчя від дня народження Пилипа Орлика відкрито виставку «Пилип Орлик. Шлях гетьмана». Відвідувачам продемонстровано археологічні знахідки, копії унікальних документів із архівів Швеції, Франції й Росії, портрети П. Орлика та картини сучасних митців. Крім того, до ювілею у видавництві «Кліо» вийшло друком археографічне видання «Пилип Орлик і мазепинці. Джерела».

18 жовтня у Державному історико-культурному заповіднику міста Острог на Рівненщині запрацювала нова виставка «Україна: After War». Експозицію сформовано на основі художніх і пластичних творів із колекції музею, які ре-

трансляють відчуття українців у період війни і стали вже національними символами. Зокрема тут можна побачити плитку зі станції метро «Хрещатик» у Києві, копію півника з Бородянки, авторський живопис М. Примаченко та Т. Яблонської. Відкриває виставку 200-річна ікона острозького майстра «Архангел Михайл».

4 жовтня у селі Бортятин на Львівщині презентовано оновлену експозицію Музею-садиби родини українського поета Богдана-Ігоря Антонича (філії Львівського музею історії релігії). У п'яти просторих кімнатах розміщено особисті речі Антоничів – архівні фотографії, книги, рукописи, а також подаровані мешканцями села побутові артефакти. Автором проєкту виступив український художник О. Скоп за підтримки художників Володимира й Василя Турецьких, І. Грицюк, М. Янко, Р. Опалинського, скульптора Р. Кихти, архітектора М. Хохоня, колекціонера В. Содоренка, музейників О. Дядинчук, С. Іванської, С. Бозова та інших.

У місті Надвірна, що на Івано-Франківщині, місцеві митці створили інтерактивний музей лицарства, в якому гості мають змогу поринути в епоху Середньовіччя – ознайомитися з історією розвитку давніх обладунків і зброї, послухати легенди Надвірної, постріляти з лука, спробувати свої сили у боях на мечач, пройти майстер-класи з малювання й середньовічного танцю.

Література

6–9 жовтня відбувся ХХІХ Львівський міжнародний *BookForum* у форматі онлайн для глядачів. Завдяки підтримці одного з найбільших світових літературних фестивалів *Hay Festival* (Велика Британія) події зі Львова транслювалися наживо на весь світ. Цього року українські та закордонні автори мали можливість висловитися на теми, які турбують увесь світ, – злочини проти людства, імперіалізм та ідентичність, пропаганда та покарання пропагандистів, мистецтво в часи конфлікту тощо. Серед спікерів – головна редакторка онлайн-видання «Українська правда» С. Мусаєва, письменниця, публіцистка О. Стяжкіна, журналіст В. Карп'як, письменник, культуролог О. Михед та інші.

Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти оголосило переможця конкурсу на здобуття премії імені Григорія Кочура. Ним став український поет і перекладач В. Кикоть за книгу «Американська поезія в перекладах Валерія Кикотя». Премія присуджується щорічно за найкращі переклади українською мовою визначних творів світової поезії та вагомі перекладознавчі праці.

20 жовтня у Національному музеї літератури України в Києві нагороджено лауреатів премії імені Дмитра Нитченка, яку заснували Ліга українських меценатів та родина Д. Нитченка (Австралія). Цього року за пропаганду українського слова відзначено письменницю І. Роздобудько, історика О. Алфьорова та науковця, мовного омбудсмена Т. Кременя.

28 жовтня у Дзеркальній залі Львівської національної опери відбулася урочиста церемонія вручення шостої Всеукраїнської літературної премії імені Ро-

мана Гамади за перекладацьку творчість. Лауреатом став літературознавець, письменник М. Ільницький за переклад на українську мову зі санскриту священної книги індуїзму «Бгагавад-Ґіта». Засновники премії – Національна спілка письменників України та Львівський національний університет ім. І. Франка.

7 жовтня у львівському Палаці мистецтв було нагороджено переможців VI Всеукраїнського літературного конкурсу імені Леся Мартовича, приуроченого 151-й річниці від дня народження письменника. У творчому змаганні взяло участь більш як чотири сотні авторів з різних регіонів України та закордоння. Захід підтримала Львівська районна військова адміністрація.

Всеукраїнське літературно-мистецьке свято «Просто на Покрову», яке щороку проходить у Коростені на Житомирщині під патронатом Національної спілки письменників України, відбулось у форматі онлайн. В межах фестивалю оголошено лауреатів Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Василя Юхимовича – Л. Морар за книжку «Я слухаю зорі», М. Савчук за поетичну збірку «Ружа трояка» та В. Горбатюк за роман «Вигнані з Раю». У номінації «Барвисте слово рідного Полісся» відзначено письменника, журналіста В. Головецького.

В Україні презентовано нову соціальну мережу *LitCom*, що спеціалізується на просуванні літературного контенту. Застосунок став доступним у жовтні на *AppStore* та *Google Play*. Кожен користувач мережі має можливість на власному аудіоканалі розміщувати подкасти відповідної тематики. Наразі *LitCom* запустила шкільну бібліотеку літературних подкастів від Всеукраїнського конкурсу «КрутеЗНО», в якій представлено класичні твори української літератури, а також доробок сучасних авторів, серед яких – С. Андрухович, О. Забужко, М. Матіос і Т. Горіха Зерня.

За ініціативи Міжнародного благодійного фонду допомоги дітям *Parimatch Foundation* створено першу збірку терапевтичних аудіоказок «Таємні історії маленьких і великих перемог». Послухати оповідання можна безплатно в додатку аудіокнигарні «Абук», а також у розділі «Аудіо» в мобільному застосунку *MEGOGO*. До збірки увійшло десять казок української дитячої письменниці, засновниці проєкту підтримки дитячого читання *BaraBooka* Т. Стус. Усі свої історії авторка перевірила на нетравматичність для дитячої психіки з сімейною психологинею С. Ройз. Ілюстраторкою проєкту стала М. Кошулінська, а озвучила казки співачка *Alyosha*.

2 жовтня харківське видавництво *Vivat* відкрило свою першу книгарню у Києві. З цієї нагоди в магазині було організовано святкову програму для дітей і дорослих, яку склали авторські читання письменниці-казкарки К. Єгорушкіної «Історії хоробриків із Горішкових Плавнів», презентація новинки «Жерар-партизан» І. Андрусяка, мистецька виставка та публічні дискусії за участі літературознавиці Б. Романцової, письменника Р. Семківа, перекладачки К. Пітик.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

1–6 жовтня у Києві тривав VI Міжнародний фестиваль документального та художнього кіно *Kharkiv MeetDocs*. У програмі – національний і міжнародний конкурси, спеціальні покази й українські прем'єри, а також воркшопи, майстер-

класи та творчі зустрічі із професіоналами індустрії. Покази наживо пройшли у кінотеатрі «Жовтень», а добірку найкращих фестивальных стрічок останніх років продемонстровано на сервісі *Megogo*. Під час урочистого відкриття події відбулося нагородження лауреатів започаткованої цього року премії «За вклад у розвиток документалістики», якою відзначено Мистецьке об'єднання «Вавилон'13», стрічку «Останній день на Азовсталі» Д. Козацького, Ю. Гончарук і кінорежисера С. Буковського. Спеціальні нагороди нової премії отримали головна редакторка «Української правди» С. Мусаєва та головний редактор «ЦЕНЗОР.нет», оглядач сайту «Дзеркало тижня» Ю. Бутусов. Головний приз Національної програми фестивалю здобув фільм «Назовні» режисерки О. Журби. Спеціальну відзнаку від журі отримала картина «День українського добровольця» В. Тихого. Лідером глядацького голосування стала стрічка «Плай» Є. Джишиашвілі. Членами незалежного журі від Спілки кінокритиків України, до якого увійшли О. Гусєв, Д. Десятерик, Д. Сидоренко, О. Волошенюк та К. Сліпченко, відзначено фільм «Терикони» Т. Томенка. У Конкурсі українського короткометражного незалежного кіно «Бардак» цього року змагалось понад пів сотні стрічок, серед яких головні нагороди дісталися фільму «Битва за Україну» А. Зайця (приз журі) й анімаційній картині «Крилата Черепаха» Д. Головні (приз глядацьких симпатій). В межах фестивалю пройшов також конкурс *Pitching* на онлайн-платформі *Pitch the Doc*. Переможцем пітчінгу визнано проєкт «Вогнеборці» режисерки та сценаристки О. Гібелінди. VI Міжнародний фестиваль документального та художнього кіно *Kharkiv MeetDocs* організовано за підтримки *Odesa International Film Festival*, *Film.UA Group* та *Ukrainian Film School*. Частина коштів від продажу квитків буде спрямовано на підтримку 132-го окремого розвідувального батальйону, який захищає Харківщину.

20–26 жовтня у столичному кінотеатрі «Жовтень» відбувся шостий міжнародний кінофестиваль «Київський тиждень критики», кураторами якого виступили співзасновниця Спілки кінокритиків України Д. Бадьйор, кінознавець Довженко-Центру і режисер С. Битюцький, автор видань *LB.ua*, «Фокус» та *DTF Magazine* С. Ксаверов і кінокритикиня А. Дацюк. Програма фестивалю складалася з чотирьох секцій: міжнародних кінохітів; культової ретроспективи «Історія української комедії» від Довженко-Центру; програми «Українські Гала-прем'єри» («Клондайк» М. Ер Горбач, «Бачення метелика» М. Наконечного, «Цензорка» П. Керекеша); добірки від кінокритиків «Фокус: Україна – Велика Британія» (українські стрічки – «Відблиск» В. Васяновича, «Памфір» Д. Сухолитого-Собчука, «Я і Фелікс» І. Цілик). Традиційно проведено церемонію нагородження Національною премією кінокритиків «Кіноколо». Найкращим повнометражним ігровим фільмом визнано «Памфір», його творця Д. Сухолитого-Собчука відзначено як найкращого режисера та автора сценарію, а також нагороджено премією «Відкриття року». Лауреатами Національної премії «Кіноколо» стали також стрічки: «Ти в порядку?» Н. Ворожбит (найкращий короткометражний ігровий фільм), «Нескінченність за Флоріаном» О. Радинського (найкраща документальна кінострічка), «Ми, Європа» М. Степанської й А. Дутко (найкраща анімація). Найкращими акторами визнано О. Яцентюка (головна роль у фільмі

«Памфір» Д. Сухолидко-Собчука) та О. Черкашину (головна роль у «Клондайку» М. Ер Горбач). Нагороду «За досягнення» отримали кінознавці державного кіноархіву «Довженко-Центр» С. Битюцький, О. Пензій і О. Телюк за цикл публічних кінопоказів «Дивне, химерне, фантастичне».

Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», який було представлено в межах Гамбурзького кінофестивалю *Filmfest Hamburg* (30 вересня – 5 жовтня, Німеччина), оголосив переможців національного конкурсу, що традиційно включав дебютні короткометражні роботи, а також вперше – повнометражні фільми. Найкращою повнометражною картиною названо «Стоп-земля» К. Горностаї, найкращою короткометражною стрічкою – «Leopolis Night» Н. Романченка. Особливі відзнаки від журі отримали «Памфір» Д. Сухолидко-Собчука та «Діма, Дмитрій, Дмитро. Слава Героям» К. Пула. Поза конкурсом на фестивалі було продемонстровано документальний фільм «Привоз» Є. Нейман та кінозбірку воєнної тематики, лауреатів «Молодості» – «Бульмастиф» А. Буковської, «Схрон» О. Войтенко, «Кімната Батіка» М. Халпахчі.

Національний конкурс XIII Одеського міжнародного кінофестивалю відбувся в межах Варшавського кінофестивалю (14–23 жовтня, Польща). До програми «Одеса – Варшава: український конкурс» увійшло одинадцять повнометражних та сім короткометражних робіт. Рішенням експертного журі, у складі якого працювала українська продюсерка І. Дядюра, відзначено повнометражний дебют М. Наконечного «Бачення метелика» (копродукція України, Чехії, Хорватії та Швеції) та документальну стрічку «Терикони» Т. Томенка.

Від 29 вересня до 19 жовтня у Києві тривав марафон українських фільмів від проєкту «Кіно заради Перемоги!». У кінотеатрах мережі *Multiplex* демонструвалися: «Кіборги» А. Сеїтаблаєва, «Поводир» О. Саніна, «Міф» І. Яснія та Л. Кантера, «Іван Сила» В. Андрієнка, «Безславні кріпаки» Р. Перфільєва, «Захар Беркут» А. Сеїтаблаєва та Д. Вінна, «Сторожова застава» Ю. Ковальова. Крім того, у Національному музеї народної архітектури та побуту України можна було подивитися повнометражні картини «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» М. Кострова та «Снайпер. Білий ворон» М. Бушана, а також короткометражну новелу документального проєкту К. Тарасова «Культура vs війна», героєм якої став режисер та актор А. Сеїтаблаєв. Загалом упродовж трьох місяців національний тур «Кіно заради перемоги!» охопив 18 областей. Проєкт реалізовано за ініціативи Офісу Президента України, Державного агентства України з питань кіно, Асоціації «Дивись українське!» та за підтримки громадських організацій «УкрКіноФест» і «Спілка підприємців теле та кіноіндустрії».

13 жовтня Довженко-Центр випустив кіноальманах «Українська нова хвиля» із найкращими короткометражними кінороботами молодих українських режисерів. До випуску під заголовком «Обережно крихке», увійшли фільми: «Глибока вода» А. Дудко, «Потерпи трошки» Л. Гончаренко, «20–11–7.mp4» А. Панасенко, «Тигр блукає поруч» А. Фалілесвої, «Папині кросівки» О. Журби, «Земля крутиться» О. Кириченко, «Нетерпимість» С. Битюцького, «Мир і спокій» М. Клочко й А. Тараненка. Покази пройшли у київських кінотеатрах «Жовтень» та *KINO42*.

Цього ж дня у широкий прокат вийшла пригодницька стрічка режисера М. Латика «Максим Оса: золото Песиголовця» за мотивами графічного роману І. Баранька «Максим Оса». Увесь прибуток буде скеровано на виробництво високопілотажних коптерів «Оса».

9 жовтня в осередку «Кіноспільнота» у столичному Будинку кіно пройшов вечір пам'яті українського художника-аніматора Давида Черкаського. Ведучим заходу виступив актор і режисер В. Андрієнко. Творча зустріч завершилася переглядом документального фільму «Зірка Давида Черкаського» режисера С. Волкова.

Декоративно-ужиткове мистецтво

Впродовж місяця у київському Національному музеї народної архітектури та побуту України в експозиції «Наддніпрянина та Південь України» демонструвалася виставка «Народна лялька. Відродження традицій». Її сформували найкращі зразки як народних ляльок із фондової колекції закладу, так і роботи сучасних майстринь. Виставка пройшла в межах міжнародного проєкту «Українські ляльки мандрують світом» і мала у своїй основі практичну репрезентацію досліджень подружжя О. Найдена та Л. Орлової («Велика книга ляльок»).

Бібліотечна справа

Публікації на бібліотечних сайтах і сторінках у соціальних мережах було присвячено актуальним у нинішніх умовах темам і проєктам. Зокрема Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого представила інформаційну добірку «Медіаграмотність як запорука інформаційної безпеки держави. Роль бібліотек у формуванні медіаграмотного суспільства», а також повідомила про результати чергового етапу дослідження «Публічні бібліотеки України в умовах російської збройної агресії» (аналіз інформації про стан публічних бібліотек регіонів: зайнятість працівників, втрати фондів, руйнування бібліотек тощо). Національна історична бібліотека України підготувала п'ятий випуск проєкту «Міста і села України. Втрати воєнного часу», який присвячено Житомирській області. Робота містить бібліографічну та вебліографічну інформацію про Житомир, Коростень (давній древлянський Іскоростень), Малин, інші старовинні поліські села та містечка, об'єкти культурної спадщини регіону, що постраждали внаслідок російської агресії.

Просвітництво

25 жовтня на порталі «Читомо» стартувала онлайн-виставка проєктів, створених українськими письменниками, ілюстраторами та художниками під час повномасштабного російського вторгнення. Експозицію «Ще один день: щоденники війни» сформували скетчі, комікси, цифрові ілюстрації, колажі, фото, відео, писані картки, вірші, пости із соціальних мереж, відібрані редакцією «Читомо» та спеціальною кураторською групою. Серед учасників виставки – С. Жадан, В. Ралко, О. Михед, Л. Денисенко, А. Кахідзе, Ю. Тверітіна, О. Захарченко, Я. Черногуз, І. Мітров, Ю. Вротна, Д. Гладун, Ж. Полосіна та інші. Представлені

роботи доповнено серією аналітичних матеріалів про специфіку текстових і графічних щоденників. Проєкт реалізовано в межах програми «Субгранти для культурних проєктів» від фонду «Ізоляція» за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,16. Б/т. Зам. 61. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12

